



Svar på remiss Europeiska kommissionens förslag till förordning om industriell acceleration och omställning (Industrial Accelerator Act)

KLF 2026/610 Klimat- och näringslivsdepartementet

Kommunens ställningstagande

Luleå kommun ställer sig i huvudsak positiv till Europeiska kommissionens förslag till Industrial Accelerator Act (IAA). Förslaget adresserar centrala utmaningar kopplade till industriell omställning, klimatomställning, strategisk autonomi och konkurrenskraft inom EU. Kommunen delar ambitionen att stärka den europeiska tillverkningsindustrin och ser särskilt positivt på fokus på energiintensiva industrier, nettonollteknologier samt snabbare och mer förutsägbara tillståndsprocesser.

Sammanfattning

Ärendet har aktualiserats genom att Regeringskansliet har remitterat Europeiska kommissionens förslag till förordning om industriell acceleration och omställning (Industrial Accelerator Act). Remissen syftar till att inhämta synpunkter från berörda aktörer inför Sveriges fortsatta hantering av förslaget inom EU-förhandlingarna. Luleå kommun berörs särskilt med anledning av kommunens roll i den industriella omställningen och nod för strategiskt viktiga industri- och logistiknoder.

1. Tillståndsprocesser – behov av statlig kapacitetsförstärkning

Luleå kommun tillstyrker förslagets inriktning att effektivisera och samordna tillståndsprocesser för industriella projekt. Förutsägbara och tidsatta processer är avgörande för att möjliggöra snabb industriell omställning. Kommunen vill dock understryka att ökade krav på tempo och samordning inte ensidigt kan bäras av kommunal nivå. En väsentlig del av tillståndsprövningen ligger hos statliga myndigheter, domstolar och länsstyrelser.

Luleå kommun anser därför att:

- det i förordningen bör tydliggöras att medlemsstaterna ska säkerställa tillräcklig resurs- och kompetensförstärkning hos statliga prövnings- och tillsynsmyndigheter samt remissinstanser genom exempelvis riktade medel,
- nationell samordning bör krävas för tillståndsprocesser som rör flera kommuner eller som är av systemkritisk betydelse, exempelvis elförsörjning, vätgasanläggningar, hamn- och järnvägsinfrastruktur.



2. Industriella accelerationsområden – erkännande av befintliga industriparker

Luleå kommun välkomnar införandet av industriella accelerationsområden och ser detta som ett viktigt verktyg för att möjliggöra klustring, samordning och snabbare processer. Kommunen vill särskilt framhålla att kommunen redan idag utvecklar Luleå industripark, ett sammanhängande industriellt kluster för den gröna omställningen med betydande kommunala investeringar i mark, infrastruktur och planering.

Kommunen anser att:

- befintliga kommunala industriparker som uppfyller förordningens kriterier bör kunna erkännas som industriella accelerationsområden utan krav på nya plan- eller programprocesser,
- förordningen bör utformas så att dubbelreglering och parallella processer enligt EU-rätten och nationell plan- och miljölagstiftning undviks.

3. Elförsörjning och effekt – avgörande för genomförbarheten

Luleå kommun konstaterar att förslagets ambitioner om elektrifiering och fossilfri industri förutsätter tillgång till stabil och tillräcklig elförsörjning. Samtidigt saknar förslaget tydliga verktyg för att hantera regionala och nationella kapacitetsbrister i elnäten. Kommunen vill därför särskilt framhålla att industriell acceleration riskerar att försenas eller omöjliggöras om inte energipolitik, nätutbyggnad och industripolitik samordnas bättre.

Kommunen anser att:

- industriella accelerationsområden bör knytas till prioriterad tillgång till nationella investeringar i elnät och effekt,
- medlemsstaterna bör åläggas att visa hur el- och effektförsörjning säkerställs parallellt med industriprojekt av strategisk betydelse.

4. Kommunal ekonomi och riskfördelning

Luleå kommun vill uppmärksamma att genomförandet av förordningen i praktiken innebär att kommuner förväntas ta ett betydande ekonomiskt ansvar för mark, infrastruktur, hamnar, vägar och tekniska system. Kommunen vill därför framhålla att kommunala investeringar som sker till följd av EU:s industripolitiska målsättningar i praktiken utgör insatser av unionsintresse.

Kommunen anser att:

- genomförandet av Industrial Accelerator Act bör kombineras med nationella modeller för finansiering, garantiinstrument eller riskdelning,



- kommuners investeringar i strategisk industriell infrastruktur bör erkännas som en del av EU:s samlade industriella kapacitet.

Luleå Hamn och Malmbangården som kritiska noder i stålets värdekedja

Luleå kommun vill i det här sammanhanget särskilt uppmärksamma Luleå Hamn och anslutande järnvägsinfrastruktur, inklusive Malmbangården, som systemkritiska komponenter i den europeiska värdekedjan för stål och järnmalm. Dessa noder är avgörande för både dagens produktion och den pågående omställningen till fossilfritt stål.

Luleå Hamn är en strategiskt prioriterad hamn för EU:s råvaru- och industriförsörjning och hanterar en betydande andel av exporten av järnmalm och stålprodukter. Malmbangården utgör samtidigt en avgörande flaskhals för järnvägsbaserade flöden mellan gruvor, stålverk och utskeppning. Brister i kapacitet, redundans eller genomförandetakt i dessa infrastrukturer riskerar att få genomgripande konsekvenser för hela stålets värdekedja, långt utanför kommunens geografiska gränser.

Mot denna bakgrund anser Luleå kommun att Industrial Accelerator Act tydligare bör:

- erkänna strategisk industriell logistik- och exportinfrastruktur som en integrerad del av industriella accelerationsområden,
- tydliggöra att investeringar i hamnar och bangårdar som möjliggör EU:s industriella omställning ska omfattas av statlig och europeisk riskdelning.

Kommunen vill betona att en fungerande och kapacitetsstark hamn- och järnvägsinfrastruktur är en förutsättning för att nå målen om industriell acceleration och klimatneutral stålproduktion. Investeringar i dessa noder bör därför betraktas som en del av EU:s strategiska industriella försörjningssystem, snarare än som lokala eller regionala åtaganden.

5. Efterfrågestyrning och offentlig upphandling

Luleå kommun tillstyrker ambitionen att genom offentlig upphandling och offentligt stöd stärka efterfrågan på lågkoldioxidprodukter och produkter producerade inom EU. Luleå kommun redan arbetar med hållbarhet vid inköp och upphandling och förslaget går i linje med kommunens mål. Kommunen anser dock att proportionalitetsprincipen måste vara tydlig och praktiskt tillämpbar, och att undantag vid oproportionerliga kostnadsökningar eller bristande leveransmöjligheter måste kunna tillämpas utan rättsosäkerhet.



6. Samhällsservice och kompetensförsörjning

Luleå kommun vill slutligen framhålla att snabb industriell expansion leder till betydande samhällseffekter, bland annat ökat bostadsbehov, ökat tryck på välfärdstjänster och behov av kompetensförsörjning. Kommunen efterfrågar därför tydligare kopplingar mellan Industrial Accelerator Act och EU-instrument för bostads- och kompetensförsörjning.

Avslutande sammanfattning

Luleå kommun bedömer att Industrial Accelerator Act utgör ett viktigt steg mot en mer sammanhållen och handlingskraftig europeisk industripolitik. För att regelverket fullt ut ska kunna realiseras i kommuner där omställningen sker i praktiken, krävs dock att ansvaret för kapacitet och resurser fördelas rättvist mellan lokal, nationell och europeisk nivå, och att genomförandet sker i nära dialog med kommuner med tung industripåverkan.

Luleå Kommun